

Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat
Deutsche Nationalitätenselbstverwaltung
7100 Szekszárd, Rákóczi Str. 69-71.

A Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Autonómia-koncepciója

Az előzményekről:

A Szekszárdon élő németek többsége a XVIII. századi betelepítések során kerül a városba, nagy lendületet adva a török-ellenes harcokat követő újraépítésnek itt és másutt Tolna megyében. Tevékenységüknek köszönhetően nagyon sok, mai szemmel is meghatározó település-struktúra, takaros falvak, kisvárosok jöttek létre.

A XX. századi asszimilációs folyamatok következtében, majd a II. világháború után Szekszárd német nemzetiségű lakossága összetételében és identitásában is jelentősen változott. Az asszimilált (elmagyarosodott) városi némettség mellé a háború után a környékbeli falvakból elűzött és Szekszárdon menedéket találó családok érkeztek. Ez kezdetben illegalitást, később megtúrtséget, majd befogadottságot jelentett még a rendszerváltozás előtti időszakban is. A német nemzetiségi kultúra már ebben a korban, az akkor adott lehetőségek mellett is utat tört magának. Az első illegális – még rendőrileg üldözött – svábbálok után kórus, klub, fúvós zenekar, majd az ország most is egyetlen német színháza jött létre, természetesen a diktatúra szigorának lanyhulása és a civil kurázi erősödésének köszönhetően. A rendszerváltozás előtti „talaj-előkészítésnek” köszönhetően egész Tolna megyében, és természetesen vezető módon Szekszárdon is gomba módra jöttek létre és növekedtek az egyesületek, kulturális csoportok.

Csak a legfontosabbakat említve:

1990-ben megalakult és bejegyzésre került a Szekszárdi Német Nemzetiségi Egyesület. Az egyesület az akkori lehetőségek mellett – melyek igen csak szerények voltak –, nagy vállalkozásba kezdett. 1991-ben először - nagy sikerrel - rendezte meg a

Szekszárdi Pünkösdi Fesztivált, melyet aztán 2011-ig összesen 21 alkalommal „ismételtünk” meg. Mindez már a rendszerváltozás utáni Szekszárd szerves történelmévé vált.

Egyesületünk rendezte meg házigazdaként 1992 őszén, Tengelicen az ún. „sváb Lakitelket”, a német nemzetiségi egyesületek első országos találkozóját, ahol kimondtuk, hogy egyesületi bázisra épülő önkormányzati rendszerre van szükségünk: az önkormányzatok az eszköz, cél a kulturális autonómia. Az 1993-ban elfogadott kisebbségi törvény után 1994-ben Szekszárdon is megalakult a Német Kisebbségi Önkormányzat. Első határozataink egyike volt, hogy tiszteletdíj helyett, - ill. annak virtuális összegéből – kulturális alapot hozunk létre és ebből támogatjuk rendszeresen többek között az Ifjú Szív Táncsoportot, a Szekszárdi Kamarazenekart, a város ifjúsági és felnőtt fúvószenekarát, a Mondschein Kórust. A városi német nemzetiségi kulturális tevékenység megerősödése után – tapasztalva az előrehaladott anyanyelv-vesztést – önkormányzatunk egyre fontosabb feladatának érezte, hogy lépéseket tegyen az anyanyelvoktatás- és védelem területén. E célt szolgálta - 2005 júliusában - az akkori „3 sz. Óvoda Kindergarten” fenntartásának német kisebbségi önkormányzati átvétele volt. Az óvodát ma már „Wunderlandként” ismeri a város. Az egyik legnagyobb és legkeresettebb gyermekintézménnyé vált 11 csoporttal, 260 gyermekkel.

Az intézmény-átvétellel önkormányzatunk a „partvonal széléről való bekiabálás” pozíciójából a „felelősség-pályára” került, a könnyű „egyet nem érteni, vétót mondani” helyzetből a „hogyan oldjuk meg” feladatok kerültek előtérbe. A nemzetiségi törvény akkori, és ez most is hatályos előírásai szerint az intézmény tulajdonosa - és ebből következően a tulajdonosi felelősséggel felruházottja – Szekszárd Megyei Jogú Város, míg a Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat feladatát csupán a fenntartás, üzemeltetés jelentette volna. Ezt mi akkor sem és most sem gondoltuk így.

- A kezdeti műszaki üzemzavarokat saját pályázati erőből elhárítottuk.
- Németországi kapcsolatainknak köszönhetően 2008-ban létrehoztuk a Bautzenland-projektet.
- 2009/10-ben egy németországi magánalapítvány (a Hermann-Niermann Közhasznú Alapítvány) támogatásával sikeres uniós pályázatot nyújtottunk be, és

Szekszárd Megyei Jogú Város támogatásával energetikai felújítást végeztünk, jelentős energia-megtakarítást elérve.

- Az előző megtakarításokból, ill. egy újabb sikeres pályázatból már 100%-ban saját erőből felújítottuk az óvoda elhasznált, bűzös és egészségtelen csatornarendszerét 2011-ben.
- Ez év nyarán teraszokat, udvari játékokat, napfénytetőket cseréltünk önerőből.

A fentiek az óvodai nevelés jó munkakörülményeit hivatottak biztosítani, de valljuk be, egy óvoda mégiscsak a gyerekekről szól, a „minőségi munkát” az óvodába járó mintegy 260 gyermek jelenti, akik a nagycsoport után, az iskolaérettség elérésekor már érezhetően jó német nyelvtudással kerülnek iskolába. Az óvodában megtanult német/sváb dalokkal, mondókákkal, táncokkal a nyelvtudáson túl a német nemzetiségi identitás csírái is kialakulnak, amit féltően óvni kell.

A Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat oktatási és kulturális autonómiájának következő megvalósítandó állomása az óvoda után egy általános iskola fenntartásának átvétele és színvonalas működtetése. A nagy szavakat kerülve: Meggyőződésünk, hogy eddigi tapasztalataink és referenciáink alapján erre képesek vagyunk, és ha az „emberi erőforrás” oldaláról közelítjük meg, minden szükséges feltétel adott hozzá: szakértelem, szorgalom és erős hit.

Ehhez kérünk támogatást és segítséget.

Szekszárd, 2014-09-24-én.

Dr. Józán-Jilling Mihály
Elnök
Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat

Határozati javaslat

A Szekszárdi Német Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja Autonómia-koncepcióját.

Határidő: 2014. december 9.

Felelős: Dr. Józán-Jilling Mihály elnök